

Het Niet Meer Dan Anders (NMDA) tarief voor warmte frustreert verdere energiebesparing en verduurzaming in de woningbouw

HET NMDA TARIEF HEEFT ZIJN OORSPRONG IN DE STADSVERWARMING. HET IS IN DE JAREN TACHTIG UITGEVONDEN DOOR DE TOENMALIGE BELANGENVERENIGING ENERGIENED VAN DE ENERGIEBEDRIJVEN. DE INTENTIE VAN HET TARIEF WAS OM AFNEMERS VAN STADSVERWARMING TE GARANDEREN DAT ZIJ VOOR HUN WARMTE NIET MEER BETALEN DAN WANNEER ZIJ ZELF EEN GASKETEL HADDEN. DIT TARIEF WORDT NOG STEEDS GEBRUIKT, HOEWEL ER ALTIJD DISCUSSIE OVER IS GEWEEST. HET PRINCIPE VAN HET NMDA TARIEF IS OOK OVERGENOMEN IN DE NOG GOED TE KEUREN WARMTEWET VOOR COLLECTIEVE WARMTELEVERINGEN. DAARBIJ IS BESCHERMING VAN DE AFNEMER HET HOOFDOEL ZONDER DAT ER REKENING IS GEHOUDEN MET STIMULERING VAN ENERGIEBESPARING EN VERDUURZAMING. IN DIT ARTIKEL WORDEN OP HOOFDLIJNEN DE ACTUELE TEKORTKOMINGEN VAN HET NMDA TARIEF BESCHREVEN INCLUSIEF VOORSTELLEN HOE HET BETER ZOU KUNNEN.

Hoe wordt het NMDA bepaald?

Op basis van marktonderzoek worden groepen vergelijkbare woningen met een gasketel of met een stadsverwarmingsaansluiting qua energieverbruik en kosten vergeleken. Dit onderzoek richt zich op 3 tariefcomponenten, namelijk het energieverbruik en de bij stadsverwarming t.o.v. een woning met gasketel vermeden vaste jaarlijkse kosten (onderhoud en jaarlijkse kosten gasaansluiting) en de vermeden investeringskosten (gasketel en gasaansluiting). De vergelijking van het energieverbruik geeft een normatief rendement waarmee de energielevering vanuit de stadsverwarming omgezet wordt in een vergelijkbaar verbruik in m3 aardgas. Op basis van referentiegasprijzen uit de gasmarkt wordt dit verbruik omgerekend naar te betalen bedragen. Voor 2012 is het normrendement voor het EnergieNed tarief 81,20 % op onderwaarde en in de concept Warmtewet is het 87,01%. De ande-

re 2 componenten geven vaste bedragen voor jaarkosten en voor de aansluitbijdrage (vermeden investeringskosten). Deze kosten zijn in de Warmtewet hoger dan in het EnergieNed tarief. Over het totaal zijn de kosten redelijk vergelijkbaar.

Naast deze 3 tariefcomponenten is er zowel bij EnergieNed als in de Warmtewet ruimte voor een zgn. rentabiliteitsbijdrage. Deze is ingevoerd omdat de meeste nieuwe stadsverwarmingsprojecten zonder een extra bijdrage niet rendabel zijn. De rentabiliteitsbijdrage is niet gereguleerd en mag tussen marktpartijen worden overeen gekomen. Deze bijdrage wordt gezien als een compensatie voor de te leveren milieuprestatie en voor de eventuele vermeden andere besparingsmaatregelen.

Hoe objectief is het NMDA tarief?

Het NMDA tarief is gebaseerd op gemiddelde praktijkprestaties en praktijkkosten. Voor collectieve systemen is het namelijk praktisch niet haalbaar om alle specifieke situaties op te nemen. De grootste tariefcomponent is het vermeden gasverbruik. Het door EnergieNed gehanteerde omrekeningsrendement van 81,20% is veel lager dan het door sommige leveranciers gepresenteerde rendement van ca. 107%. Dit is een in het laboratorium gemeten rendement onder ideale omstandigheden voor verwarming. Voor warm tapwater is het laboratoriumrendement max. ca. 90%. In de praktijk zijn de werkelijke rendementen o.a. sterk afhankelijk van de verhouding verwarming/warm tapwater, kwaliteit en inregeling van de installaties, soort en kwaliteit woning, bewonersgedrag etc. Voor de vermeden vaste kosten is er bijv. een groot verschil tussen levering en plaatsing van 1 ketel bij een particulier t.o.v. een project met 1000 ketels. Verdere discussiepunten zijn de te hanteren gasprijzen die in de vrije gasmarkt tussen aanbieders kunnen verschillen en wel/geen extra kosten

elektrisch koken. Over de vermeden gasaansluitingskosten is geen discussie omdat dit openbare gereguleerde tarieven zijn.

De conclusie is dat de vaststelling van het NMDA tarief voor een collectief systeem behoorlijk objectief is. Door afnemers wordt dit vaak anders ervaren omdat er geen rekening wordt gehouden met specifieke situaties, de leverancier stelt de tarieven op (wordt met Warmtewet anders), de rentabiliteitsbijdrage is voor bewoners moeilijk te begrijpen en er worden kortingen op het energie-deel gegeven in combinatie met een verhoging van de rentabiliteitsbijdrage. Ook is het NMDA tarief sterk op nieuwbouw gericht terwijl de toekomst voor collectieve projecten vooral in de bestaande bouw ligt. We simuleren met de Warmtewet en het NMDA tarief een grote nauwkeurigheid die er in werkelijkheid niet is.

Stimuleert het NMDA energiebesparing en verduurzaming?

De intentie van het NMDA tarief in de Warmtewet is uitsluitend gericht op tariefbescherming voor afnemers in een monopolistische situatie. Voor EnergieNed lag het accent ook volledig op uniformiteit in tariefstelling. Bovendien is het NMDA tarief volledig gericht op het alternatief

"We simuleren met de Warmtewet en het NMDA tarief een grote nauwkeurigheid die er in werkelijkheid niet is."

gasketel, terwijl de gasketel het alternatief is waar we uit verduurzamingsoverwegingen vanaf willen. Bovendien is de gasketel bij de actuele gasprijzen en bij korte termijn denken nog steeds het goedkoopste alternatief. Alle andere alternatieven zijn op de korte termijn in de meeste situaties duurder, hebben een totaal andere verhouding in vaste en variabele kosten en presteren qua milieu beter.

Voorgestelde werkwijze bij nieuwe woningen

Voor nieuwe woningen is in Nederland de EPC bepalend. De EPC stelt steeds hogere eisen aan het energieverbruik van woningen. De aandacht gaat daarbij vooral uit naar isolatie en installaties op basis van laboratorium rendementen. In de praktijk is er weinig aandacht voor een integrale aanpak, kwaliteitscontrole, harde garanties voor

kosten en prestaties, elektriciteitsverbruik en bewonersgedrag.

Bij nieuwe woningen is het voldoen aan strenge eisen veel eenvoudiger en goedkoper dan voor bestaande woningen. Daarom moet er niet te snel worden bezuinigd op isolatie van gevels, daken en vloeren. Drievoudig glas met kwaliteitskozijnen, efficiënte ventilatie met warmteterugwinning en goed ingeregelde lage temperatuur warmteafgiftesystemen zouden de standaard moeten zijn. Ook voor warm tapwater zijn er voldoende mogelijkheden voor warmteterugwinning en waterbesparing in combinatie met een compact en goed geïsoleerd leidingnet. Voor verlichting en apparatuur alleen de energie efficiënte opties toepassen en waar mogelijk vaatwassers en wasmachines in hotfill uitvoering plaatsen. Samenvattend: Bespaar daar waar mogelijk op basis van wat de markt nu tegen redelijke prijzen kan leveren, houdt de markt onder druk door de

eisen verder te verhogen, geef harde garanties voor kosten en prestaties aan bewoners inclusief voorlichting en ontzorging en kies de energievoorzieningsinstallatie als sluitpost. Deze keuze wordt gebaseerd op de meest kosten efficiënte lokaal beschikbare optie t.a.v. energiebesparing en verduurzaming. Zorg als overheid voor objectieve beoordelingscriteria. Transparantie is daarbij het sleutelwoord. Leidt deze afweging tot een keuze voor een collectief systeem dan zullen de werkelijke kosten de basis zijn voor de te hanteren tarieven. Dit zullen vaak naar verhouding hoge vaste kosten en lage variabele kosten zijn. Het is een politieke/maatschappelijke keuze om in de tariefstelling hiervan af te wijken. Denk bijv. aan voldoende prikkels voor energiebesparing en aantrekkelijke financieringsopties.

Voorgestelde werkwijze bij bestaande woningen

Het grote verschil met nieuwe woningen is dat er bijna altijd een gasnet aanwezig is waardoor hiervoor geen vermeden kosten zijn. Ook zijn in bestaande woningen veel energiebesparende maatregelen veel duurder. Een nieuwe energievoorzieningsinstallatie is daarbij vaak niet de sluitpost maar een optie die veel efficiënter is dan bijv. vergaande isolatie. Een collectief systeem met restwarmte en/of volledig duurzame warmte zal in bestaande wijken daardoor vaak eerder rendabel zijn dan in nieuwbouwwijken. De keuze voor een collectief systeem zal in principe altijd moeten passen binnen een totaal ontzorgingsconcept voor energiebesparing en verduurzaming conform nieuwbouw.

Wat betekent dit voor de bestaande wet- en regelgeving?

De intentie van de EPC en de energielabeling is prima mits ze gericht worden op het totale ener-

Teus van Eck

gieverbruik van woningen, kwaliteitscontrole, harde garanties voor kosten en prestaties en objectieve beoordeling van alternatieven inclusief (onbedoelde) effecten van subsidies. Geef lokale partijen de ruimte binnen hoofdlijnen, ga geen tarieven voorschrijven, eis volledige transparantie en stel een geschillencommissie in i.p.v. uitgebreide nauwelijks te controleren regulering. Maak het geheel betaalbaar door fiscale vergroeningsmaatregelen, eventuele socialisering van kosten en wettelijke controleerbare eisen qua energiegebruik voor woningen en apparatuur.

Wat betekent dit voor de bouw-wereld?

Lever een integraal ontzorgingsconcept met harde garanties, goede service en slimme financieringsconcepten. Bij slimme standaard geïntegreerde oplossingen zullen de kosten ook meevallen.

Wat betekent dit voor de bewoners/eigenaren?

Duidelijkheid en betrokkenheid

Conclusie

Ga als landelijke overheid niet teveel reguleren, laat zoveel mogelijk beslissingen lokaal en zorg voor controleerbare wetgeving op hoofdlijnen inclusief spelregels gebaseerd op objectieve kosten, prestaties en prikkels voor verdere energiebesparing en verduurzaming.

Tekst: Teus van Eck

“Een collectief systeem met restwarmte en/of volledig duurzame warmte zal in bestaande wijken daardoor vaak eerder rendabel zijn dan in nieuwbouwwijken.”

